

Data: 19.01.2023

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

PORĘCZENIE WEKSLOWE SPÓŁKI ZALEŻNEJ ZA DŁUG CZŁONKA ZARZĄDU SPÓŁKI DOMINUJĄCEJ

Dla skuteczności udzielenia przez spółkę zależną poręczenia na wekslu wystawionym przez członka zarządu spółki dominującej wraz ze współmałżonkiem, z którym pozostaje on we wspólności majątkowej wymagana jest zgoda zgromadzenia wspólników spółki dominującej.

Tak orzekł Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z 30 marca 2022 roku w sprawie I AGa 275/21. Sąd ten orzekał w związku z apelacją od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, który to uwzględnił powództwo o pozbawienie w całości tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności.

Wydając przedmiotowy wyrok, sąd okręgowy oparł się m.in. na stwierdzonej przez sąd apelacyjny nieważności ustanowienia hipotek (umownej i kaucyjnej) na nieruchomości spółki zależnej na zabezpieczenie pożyczki udzielonej Z.P. – prezesowi zarządu spółki dominującej. Hipoteka była zaś związana z poręczeniem samej pożyczki, co do której spółka zależna poddała się dodatkowo egzekucji z nieruchomości do wysokości kwoty obu hipotek i udzieliła poręczenia wekslowego na tę samą kwotę.

Osią problemu jest tutaj skuteczność zgody spółki dominującej (jako jedyne go wspólnika) na udzielenie przez spółkę zależną poręczenia za dług członka zarządu spółki dominującej – Z.P. Zabezpieczeniami długu miały być hipoteka (umowna i kaucyjna) na nieruchomości, której spółka zależna była użytkownikiem wieczystym, dobrowolne poddanie się przez tę spółkę egzekucji z nieruchomości oraz poręczenie wekslowe.

Zgoda na takie poręczenia została wyrażona przez Z.P. reprezentującego spółkę dominującą na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników spółki zależnej. Następnie spółka zależna złożyła wszelkie niezbędne oświadczenia i hipoteka została wpisana do księgi wieczystej nieruchomości. W dalszej kolejności wysokość pożyczki udzielonego Z.P. została podniesiona, na skutek czego modyfikacji uległy również wartości zabezpieczeń, na co zgromadzenie wspólników spółki zależnej udzieliło zgody w identycznym jak wcześniej trybie.

Pismem z 16 grudnia 2013 roku pozwany, tj. bank, wypowiedział powodowi jako dłużnikowi rzeczowemu pożyczkę hipoteczną. Następnie 16 września 2014 roku wystawił przeciwko powodowi jako dłużnikowi rzeczowemu bankowy tytuł egzekucyjny, któremu 2 października 2014 roku nadana została klauzula wykonalności.

Na tej podstawie pozwany wszczął egzekucję z nieruchomości przeciwko powodowi, który następnie wniósł o ustalenie nieważności zabezpieczeń udzielonych na podstawie umowy. Po rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdził nieważność ustanowienia hipotek (umownej i kaucyjnej) na nieruchomości spółki zależnej na zabezpieczenie pożyczki udzielonego Z.P.

W konsekwencji sąd okręgowy uznał, że żądanie pozwu zasługiwało na uwzględnienie, ponieważ tytuł wykonawczy został wydany na podstawie oświadczenia powoda z 31 sierpnia 2009 roku o poddaniu się egzekucji i zgodzie na wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, które zostało wydane w związku z

ustanowieniem zabezpieczenia w postaci hipoteki zwykłej i kaucyjnej na nieruchomości, której powód był użytkownikiem wieczystym. Ustanowienie powołanych hipotek było nieważne, co zostało przesądzone wcześniej wspomnianym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, którym strony i sąd w niniejszej sprawie byli związani (art. 365 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego; dalej KPC). Z tego to powodu, zdaniem sądu okręgowego, obowiązek świadczenia stwierdzony bankowym tytułem egzekucyjnym nigdy nie powstał. Co więcej, bankowy tytuł egzekucyjny nie korzystał z powagi rzeczy osądzonej, ponieważ nie pochodził od sądu, a zatem powód mógł w przedmiotowym postępowaniu kwestionować istnienie obowiązku stwierdzonego na jego podstawie. Wobec powyższego na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 KPC, bankowy tytuł egzekucyjny został pozbawiony wykonalności w całości.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją pozwany bank, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 15 § 2 Kodeksu spółek handlowych w zw. z art. 17 § 2 KSH, art. 840 § 1 pkt 1 KPC naruszenie prawa procesowego w art. 365 § 1 KPC i art. 366 KPC oraz art. 328 § 2 KPC, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne sądu okręgowego i ich ocenę prawną, które uznał za własne, a w konsekwencji oddalił apelację.

ZDANIEM AUTORKI

Podstawowym problemem praktycznym w sprawie było niedopilnowanie przez udzielający pożyczki bank skuteczności ustanowienia zabezpieczeń dla pożyczki hipotecznej. Z art. 15 § 1 w zw. z art. 15 § 2 KSH jasno wynika, że zawarcie przez spółkę zależną umowy poręczenia z członkiem zarządu spółki dominującej wymaga zgody zgromadzenia wspólników spółki dominującej, co zostało dodatkowo potwierdzone z uchwałą Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 roku w sprawie III CZP 52/19. Przepisy te jednak nie wspominają o sytuacji, w której takie poręczenie udzielane jest jednocześnie członkowi zarządu i osobie pozostającej z nim w związku małżeńskim. Stosunkowo niedawno, bo 12 stycznia 2022 roku Sąd Najwyższy w sprawie III CZP 67/22 zajął w kontekście przywołanego przepisu stanowisko, iż zawarcie przez spółkę akcyjną umowy poręczenia za dług małżonka, pozostającego z członkiem zarządu tej spółki w ustroju wspólności ustawowej, wymaga zgody walnego zgromadzenia. Biorąc więc pod uwagę, iż przepis art. 15 KSH odnosi się ogólnie do spółek kapitałowych, a więc i do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, należy stwierdzić, że również w omawianej tu sytuacji konieczne było uzyskanie zgody zgromadzenia wspólników spółki dominującej na poręczenie za dług Z.P. i jego małżonki, z którą pozostawał w ustroju małżeńskiej wspólności majątkowej.

Agnieszka Bonclawek, radca prawny w [warszawskim biurze Rödl & Partner](#)